

R. Saillens.

Jusqu' à la mort.

Intill vår död vi skola trogna bliva
 Och städse som vår konung hylla dig.
 Du, Jesus, kallat oss att oss begiva
 Till kamp och död med dig uppå din stig.

Kör: »Intill vår död» som stridsrop skall man höra
 Ifrån ett folk, som friköpts med ditt blod,
 Och till vår död som vårt banér vi föra
 Ditt kors, du, som från döden här uppstod.

Det är en fröjd att för dig, Jesus, strida
 Och ljuv är varje väg, du med oss tar.
 Guds lamm, vem skulle icke vilja lida
 Med dig, som döden för oss lidit har?

Kör: Intill vår död etc.

Intill vår död vi för din makt oss böja,
 Vi vilja leva, dö, som du oss bjöd,
 Och med Guds vilja städs oss låta nöja,
 Som du har tåligt lidit korsets död.

Kör: Intill vår död etc.

Dock, frälsare, vi alla äro svaga,
 Du vet, att på vår väg vi stappla här,
 Om du ej, som du lovat, vill oss taga
 Vid handen och oss städse vara när.

Kör: Intill vår död etc.

Må oss din Ande leda och uppliva,
 Hans eld till våra hjärtan sprida sig,
 Så att ett folk allt mer och mer vi bliva,
 Som segrar över döden än med dig!

Kör: Intill vår död etc.

A. E. Friedlander.

»Utgångsstycket».

II.

Återknyttande till föregående artikels mera allmänna krav och fordringar på postludiet, skall jag i det efterföljande söka angiva riktlinjerna, efter vilka ett lämpligt urval ur den tillgängliga orgellitteraturen bör kunna ske.

Såsom den stora, utomordentliga tillgång till äkta kyrkomusik, som i första hand står en till buds, är då främst att nämna koralförspel i olika former från äldre och nyare tid. Alla försök i denna stilart få sin fulländning i ett enda namn, J. S. Bach.

Föregångarna förbereda formerna, som av Bach vidare utbildas och fördjupas, efterföljarna återgripa alltjämt till denne mästare, som i sina koralbearbetningar efterlämnat en musikskatt av sällsynt skönhet. Och likväl är det ganska sällan, som denna kyrkomusik får komma fram. Orsaken måste sökas i bristande förståelse från såväl organistens som församlingens sida, sammanhängande med de i föreg. artikel framförda synpunkterna (såvida icke organisten hängt upp sig på ordet koralförspel! Såsom förspel torde f. ö. de Bachska koralförspelen sällan böra användas för gudstjänstbruk, då de med hänsyn till såväl formfulländning som längd säkerligen skulle bryta gudstjänstens enhetliga fortskridande). När likväl orgelkoraler, koralbearbetningar och koralförspel från äldre och nyare tid ställas i centrum av detta försök till en omgång postludier, är det i den förhoppningen, att de så småningom skola bereda vägen för ett rätt mottagande av det ädlaste och bästa inom kyrkomusiken. Med koralbearbetningen som grundval och med tillsats av äldre och nyare »absolut» musik, torde nedanstående förteckning kunna tjäna som utgångspunkt för ett lämpligt urval. Förutskickas bör, att denna »omgång» i första hand adresserar sig till de många organister, som i tekniskt avseende äro hänvisade till enklare uppgifter.

Koralmusik:

Koralförspel av gamla mästare (Straube); Peters, kr. 4: —.

J. S. Bach: Band V—VII; Peters, å 3: —.

J. Brahms: Koralförspel, Band II. Simrock, å 2: —.

S. Karg-Elert: Korallimprovisationer (ur vilka enklare kunna fram-

hållas n:r 2, 5, 9, 10, 15, 16, 22, 25, 30, 36, 37); Carl Simon, å 1—1: 50.

Otto Olsson: Gregorianska melodier; Lundquist, å 2: 50.

N. O. Raasted: Orgelkoraler, I o. II; Hansen, å 2: 50.

Orgelmusik.

Alte Meister des Orgelspiels (Straube); Peters, kr. 4: —.

J. S. Bach: Band I—IV, VIII—IX; Peters, å 3: —.

Merkel-Album; Peters, 2: —.

Trenkner: Orgelklänge I o. II (en samling orgelstycken av tonsättare från nyare och nyaste tid); Leuckart, å 5: —.

E. Sjögren: Legender, I o. II; Hansen, å 2: —.

Som komplement för den som till äventyrs skulle finna ovanstående alltför solid hänvisas till väl valda stycken ur:

O. Malling: Kyrkoårets festdagar, I o. II; Hansen, å 2: 50.

A. Guilmant: Den praktiske organisten (12 häften!); Schott, å 3: —.

Det naturliga urvalet torde bäst göras så, att organisten inrättar sin omgång efter samma princip som missalets indelning av kyrkoåret. Genom uppläggandet av fyra serier orgelmusik bringas en viss reda i och skapas större intresse för uppgiften. I serien omfattar sål. advents-, jul- och trettondagsmusik, II ser. passionsmusik, III ser. påsk- o. pingstmusik; IV ser., för trefaldighetstiden, kan lämpligen erhållas ur föregående serier.

Det skulle föra för långt att sätta upp detaljerade förslag för hela kyrkoåret. Det torde f. ö. ej bereda större svårigheter att göra ett gott urval, helst som varje söndag har sin särskilda överskrift i evangelieboken. En »julserie» skulle annars kunna tänkas få följande utseende:

I. adv. *Merkel*: Festpreludium eller *Händel*: Overture, D.

Adv.-sönd. *Bach*: Från himlens höjd (Bd. V).

Gerhardt: Gör porten hög (Orgelkl. I).

Pachelbel: Från himlens höjd (Alte Meister).

Bach: Kommst Du mein Jesu (Bd. VII).

Julotta: *Karg-Elert*: Var hälsad.

Juldagens högm.: *Merkel* eller *Malling*.

2 dag jul: *Karg-Elert*: Pastoral (Koralimpr. 2).

Sönd. efter jul: *Brahms*: Det är en ros utsprung.

Nyårsd.: *Mendelssohn*: Final, C-dur (Orgelkl.).

Trettond.: *Bach*: In dulci júbilo (Alte M.).

Sönd. efter Trettond.: *Mendelssohn*: Adagio, Ass (Orgelkl.).

Karg-Elert: Erschienen ist der herrlich Tag (nr 25).

Karg-Elert: Sollt ich meinem Gott nicht singen (nr 22).

Sjögren: Legend.

Forchhammer: Jesu, meine Freude (Orgelkl.).

På samma sätt skulle en »passionsserie» kunna erhållas sålunda:

Fastlagssönd.: *Bach*: Guds rena lamm (sista strofen) (Bd V).

Sönd. i fastan: *Brahms*: O Welt, ich muss dich lassen.

Bach: O värld, begråt din synd.

Raasted: Herre, jag har handlat illa.

Botdagen: *Bach*: Till dig jag ropar.

Palmsönd.: *Bach*: Fantasi, c-moll (Bd. IV).

Långfred.: *Bach*: O huvud, blodigt, sårat.

Däremellan en »ljus dag», Marie beb.: *Brahms*: Schmücke dich, o liebe Seele.

Otaliga uppställningar kunna tänkas, och ovanstående är endast en variation bland de många. Även om de tekniska svårigheterna äro jämförelsevis lätt överkomliga, torde uppläggandet av en så omfattande repertoar ej kunna försiggå under ett kyrkoår. Den intresserade organisten får dock rikt utbyte för mödan. Om inte genast så skall han dock så småningom komma till insikt om värdet av en fördjudad kyrkomusik, som utan stora åthävor men med så mycket innerligare tonfall i längden blir bestående.

Förutom som avslutning på gudstjänsten kan denna musik tjäna andra ändamål. Orgelstunder anpassade med hänsyn till den kyrkliga tidpunkten äro självklara med avseende på programuppställning. Sådana andaktsstunder bliva därmed även verksamma medel i arbetet för uppskattningen av det bästa inom kyrkomusiken. (I Upsala domkyrka framföres sedan länge varje fredag en halvtimma orgelmusik, avslutad med aftonbön från altaret enl. B-formen i 1920 års Verperale). Den största svårigheten torde själva anskaffningen av notlitteraturen bereda. Säkerligen skulle dock den organist möta förståelse, som inför sitt kyrkoråd framlade ett önskemål om anskaffande av ett kyrkan tillhörigt notförråd. Om valet ur den nyare musiken tills vidare bör överlämnas åt och bekostas av resp. organister, så bör man likväl kunna enas om att J. S. Bachs orgelverk borde vara varje kyrkas egendom enligt axiom: *mot Bibeln på altaret svarar Bach på orgeln.*

Henry Weman.